

V torek,
četrtak in saboto
izhaja in velja:

Za celo leto	7 for. 50 kr.
" pol leta	3 " 80 "
" četert leta	2 " -- "
" mesec	1 " 70 "

Po pošti:

Za celo leto	9 for. 50 kr.
" pol leta	4 " 80 "
" četert leta	2 " 50 "
" mesec	1 " 90 "

SLOVENEČ.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznaniła.

Za navadno dvestopno versto
se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat
8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr.
ktera se trikrat natiskuje; veče
pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek
(štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 2.

V Celovcu v saboto 5. januarja 1867.

Tečaj III.

Narodnost in vera.

A. F. H. v Ljubljani.

Nedavno smo čitali novico, ki jo je italijanski list „Pungolo“ donesl, namreč da je grof Bismark pruskemu konzulu v Trstu denarjev poslal in mu naročil, naj v Trstu za zedinjenje tega mesta z Nemčijo agitira. Jako dobro se nam je sicer zdelo, da je „Pungolo“ prusko vlado precej napadel ter Trst kakor Istrijo in Goriško, čeravno žali bože z italijanskega stališča, branil; kajti iz tega vidimo, da ne bode še v prihodnosti miru med Italijani in Nemci, in da bode ravno slovenska zemlja stvar prepira za prihodnost, kakor je bila Lombardija in Benecija v poprejšnjih časih. Mi sicer žalostnega srca to nesrečno osodo mile nam Slovenije spominjamo, ali kaj pomaga javkanje, okolnosti se ne dadó spremeniti in med dvema nesrečama izbira se po navadi manjša. Tako je tudi pri nas Slovencih in Slovanih sploh, sovražnike smo imeli, imamo jih in bomo jih imeli, ali vsaj to nam je tolažba v naši tugi, da, akoravno nas naši sovražniki nezmerno črté, in samo zaradi tega, ker smo na svetu, se oni vendar med seboj še hujše črté in zavidajo. Po latinske prislavici „duobus litigantibus tertius gaudet“, — „če se dva prepirata, tretji se veseli“ — bi se nam tedaj ne bilo ravno posebno hudo bati, da poginemo. Če pa to prislovico bolje pretehtamo in prevdarjamo, vidimo, da je to le takrat resnično, ako tretji ne drži

križem rok, temuč ako vse svoje moči zbira in preži na vsak primerljaj, ki bi se njemu v prid pripetil; da se okoli enega znamenja, okoli ene zastave skupi, da se enega principa zvesto in trdovratno drži. In ktero načelo je to, okoli ktereга nam je treba stati kakor siva skala, nepristopljiva nobenemu napadu, nobenej zvižaji? To je narodnost slovenska in vera.

Narodnost slovensko treba nam je ohraniti in hrabro braniti, kajti narod dotlej živi, dokler njegov jezik živi. Dokler si ohrani svoj jezik, ohrani si tudi svojo lastnost in kar je tudi prevažno, svojo vero. Letá je tista zveza, ki narod v najneugodnejših razmerah pogube reši; to vidimo pri Ircih na Britanskem, pri kristjanih na Turškem i. t. d. Ali sama po sebi gotovo v tej zadevi nima tolikanj moči, kakor jo ima v zvezi z narodnostjo; kajti dandanešnji vidimo, da se povsod poskuša spodkopati vera istega naroda, ktereга narodnost se hoče zatreti. Letó bi se z nami tudi zgodilo, ako bi nas dobil v kremlje Italijan ali Prus. Prvi bi nam vrnil svojo prostomavtarsko vero in časom našo vero in narodnost zatrl; drugi pa bi ravno tako postopal, le da bi pod njimi postali mi Slovenci protestantje in Nemci namestu prostomavstarij in Italijani: eno tako hudo kakor drugo, oboje enako žalostno! Mi vidimo tedaj, da ste v sedanjem času vera in narodnost tako tesno zvezani, in da tudi mora tako biti. Ena se na drugo naslanja, ena drugo podpira in prešinjati mora, in tudi v

vnanjej obliki morate v djanju v svojem izrazu obe enaki biti, ako človek vspešen učinek pričakovati hoče. Ta pa je le doseči mogoče, akose obeistega sredstva poslužujete, ktereга čarobna moč nam je vsem znana, in to je materinski jezik. Ako hočemo tedaj mi Slovenci varni biti pred vsem poplujčevanjem, pred zgubo naše prave vere, treba je, da jo povsod s tisto obliko obdamo, po ktere se nam bode še bolj prikupila. Potem imamo tudi laglje delo in tudi ugodnejši vspeh pričakovati, če obe svetinji ob enem branimo; kajti vsak napad na eno bode treba tudi od druge odstraniti, ker isti napad bode obema veljal, in bode vsak moralčno primoran isti napad odvrčati, akoravno je morebiti vnet samo za eno ali drugo.

Tedaj se bodo vse duševne moči vseh združile za obrano obeh, namestu da bi bile razcepljene, kar gotovo ni koristno in je obema na kvar, ker bi bilo treba složiti vse moči proti enemu in istemu sovražniku. Kajti vsak zvit sovražnik bode svoje napade kolikor je mogoče posamezno izpeljaval, da si ne nakoplje vséh na enkrat na glavo, bode en čas eno stranko gladil, da jo vmiriši s tem večjo močjo plane na drugo in slednjič obe zatre. V tej zadevi so nam živ dokaz Poljaci. Vzemimo pa na priliko, da bi oni imeli tudi vnanjo obliko bogoslužja čisto narodno, namreč da bi bil obredni jezik pri najsvetejših tajnostih božjih služeb, potem bi se ne samo pri vernih ljubezen do istega sredstva, ki jim tako mило in razgo-

Besednik

Nikolaj Šubic Zrinjski, sigeški vitez.

(Po hrvaškem poslovenil F. S. L. M.)

(Konec.)

Ko se je Nikolaj v trdnjavo bil umaknil, ostalo mu je še 800 mož. Turki so med tem tudi črez močvirje baterije napravili in so potem od vseh strani streljati začeli proti trdnjavi. Kolikor je oko videlo, vse je bilo top pri topu, junak pri junaku, konj pri konju, šotor pri šotoru. Pusto polje treslo se je od silnega ropota in šumenja, in zrak odmeval je od turškega vriskanja in alikanja. Noben ni mislil, da bi bilo mogoče skozi to množico predreti pa mu še živemu ostati; vsem do zadnjega zdela se je v kratkem zguba in smrt gotova. Pa vendar noben ni boječ postal, noben ni mislil vdati se, ampak še 400 izbranih junakov je zoper voljo Zrinjskega iz trdnjave mahnilo, 3000 janičarjev posekalo, mnogo topov zamašilo in Turkom zabranilo, da niso mogli mestu vode odpeljati. Naši so zgubili pri tem napadu skorej polovico svojih ljudi in ker jih nič družega ni čakalo, kakor slavna smrt, so samo še na to mislili, kako bi še več škode sovražnikom napravili. Soliman se je med tem grozovito srdil, ko je videl, kako se hrabro mala peščica našincev bojuje in da je že zgubil toliko svojih najboljših vojakov. Da bi poprej tej strahoti konec bilo, zapové, naj se trdnjava zmiraj bolj naska-

kuje. Pa naši se branijo jako hrabro; ali bilo jih je tudi vedno manj in manj, vendar pa je vsak umiraje še klical samo to, da bi ga ostali bratje maščevali in pobili sovražnika hrvaškega rodu in svobode. Ko je sultan videl, da je vse zastoj, začne žugati Nikolaju, da mu bode vjetega sina umoril, ako mu trdnjave ne izda; ali tudi

vetno božje skrivnosti in božjo milost razodeva, zmirom bolj razširila, tedaj bi se na ta način ne samo vera bolj utrdila, ampak tudi narodnost neposredno zagotovila. Potem bi taka naprava morala tudi take k sebi privleči in jih neposredno za njeno obrambo prisiliti, ki so sicer še narodni, kateri pa mislijo, da njih modrost in učenost jim nobene vere ne dopušča, in tedaj dosledno sodijo, da je tudi braniti ni treba, ne pomislé pa, da, kar na eni strani zidajo, morebiti na drugi zopet podirajo.

Zatorej povdarjamo na koncu še enkrat in ponavljamo, da se je nam Slovencem stanovitno držati principa „narodnosti slovenske in vere, in sicer v tesnej zvezi; kajti prislovica naša kaže: Sloga jači, nesloga tlači!“

Avstrijsko cesarstvo.

Na Dunaju 31. dec. → (Finančni proračun za leto 1867. Nova postava zaradi vojaščine. O notranji politiki). Včerajšnja vladina „Dunajčanka“ prinesla nam je novo postavo o naših denarstvenih zadevah za novo leto. Proračun finančnega ministra Lariša nam kaže naše finance, kakor so zdaj. — Iz vsega se vidi, da ministerstvo res skrbi, kolikor mogoče, dohodke povišati in stroške zmanjšati. Vsi stroški za prihodnje leto so preračunjeni s 433,896.000 gld., dohodki pa s 407,297.000 gld.; ostal bi tedaj „deficit“ s 26,599.000 gld. K temu pa še pride lanski „deficit“ s 51,034.000 gld., kar znaša skupaj 77,633.000 gld. Gotovo, po letošnji vojski bi to še ne bilo preveliko (oh, dosti je) in tudi ne bode treba novih posojil iskati, — poravnalo se bode vse po že dovoljenih in začetih kreditnih operacijah. Premisliti je se ve da še to, koliko državnih da se je letos izdalo; pa minister nas tolaži, da se bode vse k boljšemu obrnilo, ker se bode po celej moči varčno ravnalo in prihranjalo. —

Pričakovali smo za danes cesarski manifest, pa mesto njega dobili smo novo postavo o vojaščini — gotovo lepa novoletnica avstrijskim narodom! Po tej postavi se

vpeljesplošna dolžnost vojaške službe, ki bode trajala od 18. do 45. leta starosti. Za letos se k vojaščini samo kličejo vsi v letih 1844, 1845 in 1846 rojeni in nobeden ni oproščen; sploh za letos še nima cela postava veljave, kakor jo je minister John cesarju predložil, ker se mora poprej še po „postavnem potu“ vrediti. Da se „postavni pot“ izrečno v misel jemlje, to nas tolaži in nam priča, da se nam stare absolutne sisteme ni bati.

Postava, od cesarja za letos potrjena, zahteva 12letno vojaško službo in to 6 let v aktivnej vojski pod zastavo in 6 let v rezervi. Tudi dijaki, profesorji, uradniki doktorji i. t. d. niso oproščeni, toda da bodo oni samo 3 leta služili aktivno in potem 9 let v rezervi; pa tudi v teh treh letih lahko odpust dobé; ako pa ti prostovoljno pristopijo, služijo samo eno leto aktivno in 11 let v rezervi. Po tej postavi se bode naša vojska zelo pomnožila; tudi se bode mnogo „inteligentnih“ ljudi dobilo, ki so do zdaj vsi oproščeni bili (in znabiti se tudi Vaš mirni dopisovalec spremeni kmalo v hrabrega branitelja svoje domovine.) (!?)

O notranji politiki je zdaj vse tiho; pričakuje se gotovo za jutri cesarski manifest, po katerem se bode centralni parlament — veliki zbor sklical. Čehi so se že oglasili in „Narodni listi“ pišejo, da se češki poslanci nikoli ne bodo vdeleževali postavodajnega zbora zunaj Prage. —

Iz Zagreba se sliši, da je cesarjev odgovor na hrvaško deputacijo vse „oparil“ in da so Hrvatje na vse pripravljeni. Deželni zbor je protestoval proti vsacemu oktroiranemu volilnemu redu in se hoče zmiraj svojih starih pravil držati. Slava za tako hrabro obnašanje bratom Hrvatom! Danes se celo iz Zagreba pripoveduje, da bode večina deželnega zbora slavnemu srbskemu poslancu na ogrskem zboru generalu Stratišmiroviću za njegovo možato obnašanje in brambo v zbornici zahvalnico poslala. Živili Hrvatje!

Slovenske dežele.

Iz Celovca 3. jan. (Novoletni darovi). Novo leto nam je polno torbo bliščečih darov iz Dunaja prineslo. Dobili smo poslednje dni leta 1866 ukaz za preuredbo zastran vojaščine, — zastran odertije, zastran finančnih zadev in vsako uro pričakujemo še en ukaz zastran takrajlitavskega zbora. Res preimenitni darovi, — pa vendar ne moremo nobenega biti prav veseli. Zakaj ti darovi vsi niso se nam dali po ustavnem potu, vsi so se nam le oktrojirali ali posilili; posiljena reč pa nobena ni dobra! Mi nočemo nikogar tožiti ali dolžiti, da je tako prišlo, — tudi našej vladi dobro voljo radi pripoznavamo, — vendar poznamo vse otrojirke že od leta 1848 sem in mislimo, da nam nihče ne bode za zlo jemal, da jim nismo prijatel. Razun tega, da so ti darovi vsi le oktrojirani, imajo pa še vsak svoje slabosti. Proti postavi, ki je vzdignila skorej vse kazni za odertijo, vzdigujejo se že glasovi po raznih kupčijskih zbornicah. Finančne zadeve nam je gosp. minister Lariš kaj lepo namalal, še celo tako, da si bomo prihodnje leto že čez 2 milijona prihranili. Pa kaj hočemo, ker je ves naš denar tako lehka papirnata roba, da jo vsaka sapica lahko odnese; — kaj? ko so že vsa državna posestva zastavljena ali prodana; — kaj? ko je gosp. minister svoj račun naredil za mirne čase? Vojska pa od več strani z železno pestjo terka na naša vrata! — Tudi ukaz zastran preuredbe vojaščinih zadev naklada narodom novo in težko butaro pa le posebno na to meri, da bi država naša največ ko je mogoče imela vojaške moči; polajšave za ljudstvo pa niso kaj imenitne! — Kaj pa bode s poslednjim darom, namreč s takrajlitavskim zborom, tega pa ne moremo še natančno povedati. Naj pa bode ta državni zbor tako ali tako, po naših mislih ne bode imel ničesar opraviti, vsaj septemberski manifest tako pravi. Po tem manifestu se postavnim zastopnikom takrajlitavskih kraljestev in dežel predloži to, kar je ogrski zbor o državnopravnih zadevah sklenil. Da bi pa bil zbor v Pešti o teh zadevah kaj sklenil, še nismo slišali. Pa Bog večni ve,

poginemo kakor junaci, nego da nas Turčin kakor plašljive babe vlovi. Mi umrjemo za vero in svobodo; tako je, bratje, Bog sklenil a njegovej volji moramo se podvreči! Jaz hočem tedaj zdaj prvi iti in vi za menó, da pokažemo zlobnemu sovražniku, kako Hrvat umreti zna za križ častni in svobodo zlato! To izustivši izroči Lovru Juraniću zastavo, ukaže odpreti vrata in zapalivši zadnji se zasekanim svincem in verigami nabiti top, zakliče trikrat ime „Jezus!“ ter z golim mečem v roci vdari z zvesto svojo četo prek mosta na zbrane sovražnike, kateri ga z divjim vikom in krikom sprejmejo. Kakor snopje padali so kleti Turki od pušk in mečev hrvaških; pa v kratkem tudi pade viteški Nikolaj, zadet v junaške prsi. S krvijo oblit in na tleh klečé maha še kakor ranjen oroslav s svojim svetlim mečem in spodbada svoje na maščevanje, dokler da se zadet v viteško čelo s črno zemljo za zmiraj ne zedini. Radosten „Allah!“ od Turkov pozdravi smrt neustrašljivega junaka, a naši sekajo kakor ljuti in se tišče okrog mrtvega svojega očeta in vojvoda! Ne borba, ampak mesarsko klanje nastane okoli njega pa ne za dolgo časa, ker tisoč in tisoč se primikajočih Turkov pobilo je ostale zveste prijatelje vojvoda Nikolaja, od katerih tudi ne eden ni živ Turkom v roke prišel. Potem ko so z mosta mrtva trupla spravljali, našli so še v gomili nekatere žive in med temi tudi Gaša Alapića, Štefana Oršića in Nikolajevga zvestega sluga Čerenka, katerim so pa vsem prizanesli.

Kakor se morski valovi, ki so nepremak-

ljivo skalo izvotlili, zdaj po njej izlivajo, tako so tudi Turki od vseh strani v trdnjavo drli, kjer so njeni hrabri branitelji popadali bili. Plena in ropanja željni, razšli so se kakor gladni volkovi po vseh prostorih ter ubijali in morili, kar so še kje živega našli. Pa zdaj pomagaj si! Na enkrat strese se zemlja in velik del trdnjave razleti se v zrak ter pod razvalinami svojimi zakokplje še blezo 3000 turških vojš

kdo v ta novo sklicani zbor pojde. Prej se je bralo, da Slovani zanj volili ne bodo; zdaj pa, kar se je glas raznesel, da ne bodo direktne volitve, da bodo deželni zbori poslance volili v ta državni zbor in sicer ne po Schmerlingovih kurijah, ampak iz celega zbora, — in slednjič, da bode ta derž. zbor samo oblast imel nasvetovati ne pa sklepati, — zdaj so pa Nemci po koncu in pravijo, da v tak zbor ne gredo. — Tudi novo leto torej le slabo kaže! —

Na bregu celovškega jezera. (Prijazna beseda farmanom Grabštajnske fare). — Bral sem v „Slovenču“, da so tudi v Grabštajnu za nemško šolo prosili. Temu se jaz ne čudim, ker vem, kako se take prošnje na noge spravljajo. Pravijo sicer „občina je prosila“, prav za prav pa je le župan sam ali njegov pisar, ki govori in dela svojevoljno in opravičuje se z izgovorom, da občina tako hoče imeti. Da bi v Grabštajnu farani nemško šolo hotli imeti, tega jaz ne verjamem; oni sicer zelo spoštujejo nemščino, vendar niso tako abotni, da bi se sramovali svojega maternega jezika in ga izdajali. Od njih sem tudi prepričan, da se v šolske zadeve ne vtikajo in da učitelja s kakim neumnim ali prenapetim tiranjem ne nadlegujejo. Če se je res tam o omenjeni zadevi kaj sprožilo, hočem biti porok, da se je to zgodilo po čudnem potu. Spominjam se neke prigodbe, ki se je ravno v Grabštajnu tačas pripetila, ko se je zemljiška odveza obravnovala. Obiskal sem rajnega g. fajmoštra Šimona Heber-ja in pogovarjala sva se med drugim tudi o oškodovanju za farno bero ali kolekturo. Vprašam, kako da so mogli kolekturo odkupiti, ko ta davek ne spada med davščine, ki so po postavi od leta 1848 odpravljene, in povedali so mi rajni fajmošter to le prigodbo. Farani niso sicer bili volje, da bi se kolektura odkupila, pa tedajni srenjski predstojnik ali župan je na to gnal in je prošnjo vložil, naj se kolektura odkupi. Farani so bili poklicani, naj se podpišejo, pa ni bilo vsem povedano, za česa del se podpisujejo. Tako se jih je veliko podpisalo, ki niso vedeli, zakaj; še le pozneje so zvedeli, pa ni več bilo pomagati. —

Ali se ni morebiti po enakem potu tudi prošnja za nemško šolo napravila? Kolikor so meni ondotne okolščine znane, morem reči: Prošnja za nemško šolo ni vložena od faranov samih, ampak od nekega družega. Pač res je, kar je „Slovenec“ o tej zadevi pisal: „V Grabštajnu je župan g. žl. Sternfeld, kteremu pa je nek nemški pisar glava in roka“.

Temu jaz še to le pristavljam: Naj bi gospod župan, po rodu Nemec, ker med Slovenci svoje domovje ima in je celó predstojnik čisto slovenske občine, počutil se kot Slovenec in naj bi spodbijal šuntanje za nemško šolo, nikar ga pa podpiral. Želeli je tudi, da bi on svojemu pisarju bolj na perste gledal in mu ne dopuščal, da bi ta samopašno v občini vladal. Slišati je zoper tega človeka mnogo mnogo pritožb. Dolga leta že živi on slovenski kruh — pa gotovo je bil on prvi, ki je sprožil misel, naj se vloži prošnja za nemško šolo v slovenskem Grabštajnu. —

O tej zadevi bi jaz rad prijazno besedo govoril svojim rojakom in poročim svoje mnenje tebi, dragi „Slovenec“, ker gotovo tudi v Grabštajn dohajaš. Kar jaz vem, šola v Grabštajnu nikoli ni kaj posebno slovela; bili so celó časi, da se je štela med najslabše šole. Še se spominjam, da mi rajni oče, prost kmet, niso dopustili, da bi jaz tam v šolo hodil, ravno ker se otroci tačas ničesar niso naučili. Več sem jih poznal, ki so celih 6 let v šolo hodili, pa so se komaj toliko naučili, da so znali malo nemški brati in nemške besede pisati, zastopili pa jih niso!

Ali hočete spet tako šolo imeti, kjer se otroci 6 — 7 let valjajo, zlati čas pobijajo, učijo se pa ničesar? Ali ne vidite, kako se je zdaj začela vaša mladina branja poprijemati,

koliko lepih slovenskih bukvic je že po fari, in gotovo vse to ne bo ostalo brez lepega sadu. Lepa in koristna je res nemška beseda; ali vprašam Vas, ki jo znate, kje ste se je naučili? Roko na persi in obstati morate, da v domačej šoli, ako ravno je terdo nemška bila, gotovo ne. Znete jo, ker so Vas starši poslali v celovške šole, ali na Nemce služiti, ali ker ste prišli k vojakom ali daleč po svetu. Lepa in dobra je nemška beseda, pa še boljši je znati v maternem jeziku brati, pisati, rajtati in drugih potrebnih in lepih reči več. Verjemite mi, ako se bojo otroci Vaši najpred v maternem jeziku podučevali in potem po stopinjah peljali tudi na nemško besedo, — verjemite mi, da se bojo tudi nemščine veliko več, veliko bolj in hitrej naučili, kakor če svoj materni jezik iz svoje domače šole spodite, ptujko na prvo mesto posadite in tako prav narobe svet v svojej šoli napravite. Jaz sem Vaš rojak, moja zibel je tudi na vašej zemlji tekla, zatoorej ljubim iz celega serca vašo mladino; — pa smili se mi, ker vidim, da je v takej nevarnosti priti spet v staro tmino in nevednost. Uravnajte šolo svojo tako, kakor jo najdemo uravnano po vesoljnem svetu: V ljudsko šolo gre pred vsem le materna, domača beseda! Bodite vendar pametni!

V Senožedah. † (Lepa in ginljiva slov. slovesnost — vsem v posnemol!) Slovesnost, ki smo jo včeraj, na starega leta dah, obhajali, je vredna, da je celi slovenski svet zve. Obhajala se je ta slovesnost v resnici tako slovesno, da se ne imenuje zastonj slovesnost.

Od c. k. okrajnega urada so bili na včerajšni dan povabljeni ob 10. uri zbrati se: častita duhovščina, domači srenjski odbor s predstojnikom svojim, pa tudi drugi veljavni gospodje in možje. Ko tedaj 10. ura odbije, začnemo se v veliki uradni sobi zbirati, kamor po kratkem čakanju naš obče spoštovani g. c. k. okrajni predstojnik v uniformo oblečen pride, in nekako tako le govoriti jame:

„Pozdravljeni zbrani gospodje in možje! Veseli me, Vas tukaj tako obilo zbrani videti danes, ko imamo tako veselo slovesnost obhajati. Kakor Vam je znano, je Njih veličanstvo blagovolilo po ljuti vojski nekterim možem zavoljo njih posebnih zaslug pohvalo pa tudi častivna znamenja deliti. Tudi našega srenjčana, učitelja in bivšega srenjskega predstojnika, zdaj odbornika, je ta čast zadela. Preden mu pa od Njih veličanstva podeljeni zlati križec za zasluge izročim, mi je dolžnost, njegove zasluge nekoliko omeniti.“

Najpoprej omenim, da je g. D. Demšar že 26 let na tukajšni ljudski šoli učitelj, v katerem času je zavoljo svojih zaslug v šoli že dvakrat od vlade pohvaljen bil. Potem je bil tudi srenjski odbornik izvoljen in v pretečeni dobi za župana izbran.

Kot župan pa je ravno letos mnogo opraviti imel, posebno ob času vojske. (Žal nam je, da ni g. predstojnik povedal, koliko vojakov je bilo tukaj preskrbljenih.) Letos tudi si je g. D. prizadeval, da se je tukaj vsem oviram vkljub drevesnica napravila, ki dela srenji, fari in okraju čast. (Je res ni daleč okrog nji para.) Kakor slavno pa je, da je g. D. s križcem poslavljen, mora si tudi srenja to v veliko čast šteti, kajti tudi ona je mnogo k temu pripomogla, ker le združene moči veljajo. Ravno to naj bo pa tudi podbuda srenji, da se tudi v prihodnje lojalno izkazuje.“ Ko pa še g. predstojnik k sklepu reče: „Ko tedaj poslani križec izročam, izklikem Njih veličanstvu podarilcu iz srca: Živio! — odmevali so po celi sobani srčni živio-klici.“

Nepozabljivo je to, kar moram omeniti, da sem namreč videl ženo, ki se je močno solzila, ko je slišala našega obče poštovanega g. St. Klančiča tako lepo slovensko govoriti. Pa tudi marsikteremu možu so solze v očeh igrale, posebno pa tedaj, ko g. D.,

zlati križec sprejemši, ves ginjen ni mogel več govoriti, in se le še v množini zbranemu srenjskemu odboru za izkazano podporo srčno zahvaljuje ter zatrjuje, da hoče tudi za naprej ko odbornik za blagor srenje po mogočosti skrbeti in delati. Na zadnje zakliče svitlemu cesarju „slava“. Slava! okrog stoječi izglasijo.

Na zadnje povzame še sedanji župan g. J. Zelen besedo ter v imenu srenje pozdravlja g. D. in veselje cele srenje nad njegovim poslavljenjem izrekuje, ter se mu v prihodnje za njegov trud v srenji priporočuje. „Našega cesarja pa Bog živi!“ — in glasno iz vseh grl zadoni zadnji „živi“, sè kterim je bila dopoldanja slovesnost končana.

Na večer smo se zopet zbrali pri „mesarju“ k prijazni večerji, pri kateri je godba lepe slovenske svirale, in je „oktrojiran“ kor čisto slovenske pesmi prepeval ter se je tudi slovensko napivalo. Tako je nam v kratko času več

bor za Zrinjskovo svečanost s 5 cekini nadaril. Lepa je, le od samih bobnov in štopotanja ne čutiš tiste slasti, ki bi jo čutili moral. Pravijo, da tudi Švarcova (z 10 cekini obdarjena) nič kaj posebna ni. Treba je znati narodni jezik, brez kterega se težko pojmi kaka prava narodna ideja, a tega ni Hauska ni Švarc ne znata. Kje ste bili slovenski skladatelji: Vilhar, Jenko, Ipavec in drugi? — Najbolje ste nam še dopadle pesmici pri imenovanem koncertu „Miško se ženi“ (prevod) in pa tudi Slovencem že dobro znane Lžičarore „Primorčice“. — Še nekaj naj vam povem. Živi pri nas dobra slovenska duša, ki se vsako leto o Božiču spominja revežev ter jim obilno moke za praznike daje. Njegova velika darežljivost nareja tedaj mnoge sirotici prevesele božične praznike. In ta dobrotnik, kterega zavolj mnogih dobrih del že celo mesto visoko čisla in vsaka sirota pozna, je g. Valentin Bleiweis, posestnik velicega mlina pa — Janezov brat. Bog ga živi!

Ptuje dežele.

Francoska. Napoleon je na novega leta dan spet usta odprl in nekaj lepih besed zbranim in do tla priklonjenim diplomatom govoril. Po „Moniteuru“ se glase tako le: „Ker se spet novo leto začne, daje mi to priliko, da izrekam spet svoja voščila za stalnost prestolov in blagostanje narodov. Nadjam se, da nastopimo zdaj novo dobo miru in sprave in da bode prihodnja občna razstava pripomagal, da se strasti pomirijo in se vsi v tem, kar je komu na korist, približajo. Zahvaljujem se zbranim diplomatom za njihova voščila ter jih prosim, naj pri svojih dotičnih vladah naznanijo, da sem kar vsem prijatelj.“ — Pariškemu nadškofu je pa rekel te le besede: „Če na čelu pariškega duhovništva za vero, kakor za državo vnetega škofa ugledam, ko ga povsod velika načela vere, usmiljenja in sprave z besedo in djanjem podpirati vidim, tedaj si pravim, da morajo njegove molitve v nebesih uslišane biti. Vi ste za Francosko velika dobrot, za mene pa nov izvir tolažbe in upanja.“ — Postavodajni zbor se prične prihodnjega meseca. — Poljski „Czas“ piše, da ste si Francoska pa Avstrija kaj zelo prijazni in zastran vzhodnjega vprašanja, ki neki obema veliko skrbi in strahu prizadeva, tudi že sklenile, kako se bote obnašale. — Če ostane žalibog vse, kakor je bilo, bojimo se za eno bolj, kakor za drugo! — Napoleon videvši, da ljudstvo za nov vojašk načrt kar nič ne mara in da bi se zaradi njega še celo lahko kje kake homatije napravile, vzel ga je od svetovalstva, kteremu je bil v presojo izročen, zopet nazaj. Kaj bo zdaj storil, ne ve se celo nič. Zares vlade veliko od ljudstva tirjajo, malo, celo malo pa mu dajejo!

Španska. Spet se poroča, da bode nastal v kratkem zopet punt. Nov zbor se zdaj skliče in kraljica misli neki tudi zdanje ministerstvo se še hujsim in slabšim zamenjati, — ni čuda potem, da se le od puntov govori in ljudstvo miru dobiti ne more!

Rusija. Spet se zelo govori, da Rusiji nič ni zaupati, zlasti kar se naše države tiče; da je zveza s Prusom skorej gotova in da se močno in z veseljem tisto povdarja, kar je oni dan „Times“ o Prusu in Rusu zastran Avstrije pisala. Tudi to je menda res, da se razna ruska vojskina kardela proti večeru in jugu pomikajo, zakaj? Ravno tako ruska vlada zelo priporoča, da naj bi se nijedna država v turške homatije ne vtikala, kar bi bilo res najboljše. Bog ve, kaj naš Beust dela?

Srbija. Iz Beligrada se „Zkft.“ na Dunaj poroča, da lovi in zapira turška vlada po stari Srbiji in Hercegovini vse količkaj imenitne in veljavne može. Turški poveljnik v beligradski trdnjavi in bosniški paša v Sarajevu pošljata si neprenehoma posebne tekune ali jadrnike; tudi so turške posadke dobile povelje, na pot se pripraviti in sicer na srbsko mejo. — To nam kaže, da nastaja za Turke res osodopolni čas.

Razne novice.

* Zabava, ktero je napravil južni Sokol na Silvestra večer v čitalnični dvorani, bila je prav lepa in je imela jako mičen program. Zbori, čvetero — in samospeli vrstili so se z dramatičnim samogovorom, spevoigro in deklamacijo. Posebno vnel je občinstvo z drastično svojo komiko gosp. Drachsler kot „snubač“, kterega je tako izvrstno predstavljal, da je vsa dvorana smeha odmevala. Konečni tabló, predstavljaje slovo štirih letnih časov od starega leta in pozdravljanje novega leta, vse z umetelnim ognjem razsvitljeno, se je jako dopadel. Veselo smo končali staro leto, veselo pričeli novo, — Bog daj, da nam tudi veselo ostane!

* V nedeljo 30. decembra sklical je deželni glavar g. baron Bach vse gospé društva milosrčnih gospá skupaj in podal svočno društvo cesarsko pismo, s kterim se pohvaljuje vse gospé tega društva zaradi vrlega obnašanja v zadnjem vojskinem času. Ob enem je izročil tudi s primernim nagovorom Mariji Okornovi, ktera je posebno marljiva bila v postrežbi bolnih in ranjenih, zaslužni križec.

* Iz Ljubljane: V občnem zboru južnega Sokola, ki je bil 29. decembra, snidlo se je nad 100 društvenikov. Po predgovoru g. pervosednika, po poročilu g. tajnika in g. blagajnika volil se je zopet stari odbor in so se izvolili tudi za častne ude: Slavní biskup Strossmayer, veliki župan zagrebški Kukuljevič, in prvosednik „Kola“ Mijo Krešič, potem gg. Tirš, starosta in Černy podnačelnik Praškega Sokola.

Š Ravnokar nam je došel „Primorec“ v lepi in veliki obliki. Priporočamo ga srčno vsem Slovencem, zlasti v Primorju. Velja pa za pol leta 60 kr. Alite, da to ni veliko?

* Na vprašanje, ali se sme v cerkvene knjige, kakor krstne, mrtvaške itd., v slovanskem jeziku zapisovati, odgovorila je olomuška nadškofijska konsistorija (latinski), „da nobena postava, ne cerkvena ne državljanska, tega ne prepoveduje, marveč da je celó naravni pravici primerno, da se farne knjige v domačem jeziku pišejo“. To naj bi si tudi preč. škofijska redništva na Slovenskem dobro zapomnila ter premenila, kar gre po zdanjih potrebah premeniti. Mi pričakujemo, da se bo to brez vse sile v kratkem zgodilo, kakor kaka taka reč, ki se sama po sebi razume!

* Nek visokopostavljen gospod nekje na Slovenskem je lani pri neki priložnosti te le modre besede rekel: „Da bi ne bil to in to, namreč tako visok gospod, govoril bi bil tudi jaz letos v zboru slovanski!“ Tedaj je vendar nekterim ljudem služba več kot rodolubje in pravica!

* G. Ivan Perko v a c se je odrekel tudi „Pozoru“, čegar lastnik in vrednik je do zdaj bil. Temu je, kakor sam naznanja, kriva — saborska adresa, ki mu ni po volji narejena bila, zato je najprej slovo dal poslanstvu, zdaj pa tudi „Pozoru“.

* Oni dan so se 3 fantiči na hodiškem jezeru, ki je še le pred kratkim zamrznil, drzali. Nesreča je hotla, da prileté na tak

kraj, kjer je bil razpok. Mahoma se vgrez-nejo eden za drugim, — dva zgineta za zmiraj, tretjega pa so vendar še k sreči rešili. Bodite vendar previdni!

* (Na znanje.) Današnjemu listu je priložen „slov. Glasnik“ na ogled; obračamo na-nj pozornost vseh častitih bralcev. Celoletna cena mu je 3 gld., polletna 1 gld. 50 nkr. Bodi vsem domorodcem živo priporočen!

Duhovske zadeve.

Krška škofija: Umrli je vis. č. g. Peter Thalhammer, župnik v Šenčurju na Jezeru, častni korar, konzist. svetnik, vice-dekan in drugomešnik ali jubilar, R. J. P.!

Prazne službe.

Profesorska za klasično filologijo in slovenščino na ljubljanski gimnaziji (945 — 1050 gld. s pravico 10 letnih doklad) do 25. jan. 1867 pri kranjski dež. vladi; učiteljska na glavni šoli v Kopru (Capo d' Istria) z letno plačo 350 gld. in stanovnino 80 gld. do konca jan t. l. pri tržaški škofijski konzistoriji. — Prosivec mora med drugim tudi dokazati, da zna popolnoma laški in nemški?!

Očitne dra